

נגיעות מפרשת השבוע יתרו

פרשת השבוע " יתרו " עוסקת באירועים מכוננים ביהדות. ביסוס המנהיגות, השפיטה והמנהלה של עם ישראל יחד עם מעמד הר סיני, גילוי השכינה, מתן תורה, עשרת הדיברות. אירועים גדולים וצורבים ביותר ביהדות ובדתות אחרות. בימים אלו של מערכת בחירות (נוספת) והפילוג הרחב (שוב) אנו לומדים שחובה לשלב לצד מנהיגות, מערכות שלטון ומוסדות המדינה את היהדות והמסורת המכובדת והמשותפת לכולנו ולא ליפול להגדרות ותוויות לציבורים אשר מהם יצאו עשבים שוטים ופורעי חוק (מכל צד).

הפרשנים תמהים על צירוף שני אירועים שונים בחשיבותם לפרשה אחת. מצד אחד איחוד משפחות- בואו של יתרו – נוכרי, חותן משה, שזכה שתיקרא פרשה על שמו ומצד שני מעמד הר סיני העצום והנורא.

יתרו איש מכובד בפני עצמו מגיע עם משפחתו למשה משיא לו עצות נבונות שמתקבלות ע"י משה ובכל זאת מדוע חז"ל לא קבעו את שם הפרשה על שם מתן תורה? מעמד הר סיני? ע"ש משה המנהיג שמכבד במתן תורה? פרשנים רבים טוענים בכלל שזמן הגעת יתרו אינו בסמוך למועד מעמד הר סיני והאמור הוא במסגרת אין מוקדם ומאוחר בתורה והשאלה אודות שם הפרשה מפתיעה אף יותר.

אחת הדעות לקריאת פרשה על שם יתרו היא שהוא היה חוקר דת מקובל מאד ובעל ניסיון רב. הוא הכיר את כל ה"דתות" והאמונות ועל סמך שמיעת הניסים והנפלאות שעברו על עם ישראל הוא הגיע לבדו למסקנה החד משמעית כפי שהוא אומר " עֲתָה יִדְעָתִי, כִּי-גָדוֹל ה' מְאֹד-הָאֱלֹהִים " יתרה מזאת, טרם הכרזתו זו הוא מכיר תודה מברך ומודה לה' " וַיִּסַּח יִתְרוֹ עַל כָּל-הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר-עָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל ... וַיֹּאמֶר, יִתְרוֹ, בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פְּרָעֹה "

יתרו הגיע לאמונה בה' בעקבות חקר ארוך שנים ומחשבה. הוא חקר כל עבודה זרה והגיע למסקנה " עֲתָה יִדְעָתִי, כִּי-גָדוֹל ה' מְאֹד-הָאֱלֹהִים " הוא קיבל "עדות שמיעה" על גאולת ישראל, הוא לא השתתף בה ולא ראה את הניסים בעיניו ובכל זאת האמין בה' ועל כך הוא זכה לפרשה על שמו.

אולי זה ללמד גם עלינו זכות ולהעניק מוטיבציה למאמיני כל הדורות מאז שלא חוו גאולה ניסית רבת אפקטים כיציאת מצרים ולא השתתפו פיזית במעמד הר סיני (המדרש כידוע אומר שנשמות יהודי כל הדורות השתתפו במעמד הזה) ואף עברו אירועים קשים ובכל זאת דבקו בה' ובזכותם היהדות שרדה, חיה וקיימת כיום במלוא עוצמתה ובשיא פריחתה וזאת על סמך האמונה והמסורת שעברו מדור לדור.

יתרו רואה את משה נושא לבדו את כל נטל המנהיגות הניהול והשפיטה. הוא פונה למשה ושואל " מָה הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עוֹשֶׂה לְעַם מִדּוּעַ אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדְּךָ, וְכָל-הָעָם נֹצֵב עֲלֶיךָ מִן-בְּקָר עַד-עֶרְב. " משה עונה " וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, לְחַתְּנוֹ: כִּי-יָבֹא אֵלַי הָעָם, לְדַרְשׁ אֱלֹהִים כִּי-יִהְיֶה לָהֶם דָּבָר, כֹּא אֵלַי, וְשִׁפְטֵתִי, בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ; וְהוֹדַעְתִּי אֶת-חֻקֵּי ה' וְאֶת-תּוֹרֹתָיו " הרב יהודה עמיטל מתייחס לכך שמשה אינו עונה בכלל לשאלת יתרו. יתרו יודע ורואה מה עושה משה ושואל מדוע הוא עושה זאת לבדו. הרב מביא את הרמב"ן שאומר "השיב משה לחותנו: צריכים הם שיעמדו עלי זמן גדול מן היום, כי לדברים רבים באים לפני... להתפלל על החולה... ועוד שאני שופט אותם... ועוד אני מלמד אותם תורה" זהו למעשה הדפוס האידיאלי של מנהיג. מעבר לכל עיסוקיו של משה כמנהיג, נביא, גואל, הוא גם מחובר ישירות לבעיות הציבור ויתרה מזה לבעיות הקטנות של הפרט. משה הוא מנהיג דתי רוחני וגשמי לכל דבר. הוא מעורב בקשת החיים הרחבה של הציבור. משה המשיך לפעול כך כל חייו גם לאחר יישום המלצות יתרו למדרוג השיפוט והמנהל ללמדנו שהתורה אינה מצטמצמת לעניינים שבין האדם לה'. משה השקיע אנרגיה עצומה בענייני " בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ " הרב קוק כותב כי היהדות מייחסת ערך רב לעיסוק בדברים שבין אדם לחברו מכיוון שגם המשפטים הם דבר ה' וקדושתו שורה עליהם ובע"ה נוכל ליישם זאת כולנו.

שבט שלום .

שלר איתן

לעילוי נשמת אבי, מורי ורבי אברהם חנן בן נתן ואטל ז"ל